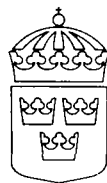

Socialförsäkringsutskottets betänkande

1988/89:SfU1

Socialavgifter m.m.

1988/89
SfU1

Sammanfattning

I betänkandet behandlas tjugo under den allmänna motionstiden 1987/88 väckta motioner rörande de sociala avgifterna. I särskilda avsnitt behandlas frågor om överensstämelsen mellan förmåner och avgifter inom socialförsäkringssystemet, om kvittningsrätten mellan förvärvskällor vid beräkning av pensionsgrundande inkomst och motsvarande avgiftsunderlag, om differentiering av avgiften till sjukförsäkringen mellan större och mindre företag, om lägsta avgiftsunderlag, om arbets- och uppdragstagarbegreppen samt idrottsföreningars avgiftsskyldighet och idrottsutövares försäkringsskydd.

Utskottet avstyrker samtliga motioner.

Till betänkandet har fogats tio reservationer. M, fp och c har reserverat sig rörande överensstämelsen mellan förmåner och avgifter, kvittningsrätten, differentiering av sjukförsäkringsavgiften, arbets- och uppdragstagarbegreppen samt idrottsföreningars avgiftsskyldighet och idrottsutövares försäkringsskydd. Vpk och mp har reserverat sig till förmån för en sänkning av lägsta avgiftsunderlaget.

Motioner

1987/88:Sf213 av Martin Olsson (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag om införande av kvittningsrätt mellan olika förvärvskällor vid beräkning av pensionsgrundande inkomst.

1987/88:Sf214 av Bo Hammar och Alexander Chrisopoulos (vpk) vari yrkas att riksdagen beslutar att arbetsgivare skall ha skyldighet att betala sociala avgifter för arbetstagare om inkomsten överstiger 500 kr.

1987/88:Sf216 av Gullan Lindblad och Karl-Gösta Svenson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att frågor rörande egenföretagares sociala avgifter och förmåner inom socialförsäkringen bör bli föremål för en utredning, som utmynnar i nya bestämmelser för uttag av egenavgifter som ger bättre överensstämmelse mellan avgifter och förmåner.

1987/88:Sf220 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändrade regler för beräkning av egenavgifter så att hänsyn tas till underskott i förvärvskälla enligt vad som anförts i motionen.

Motiveringen återfinns i motion Sk323.

1987/88:Sf246 av Alf Svensson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att idrottsrörelsen skall befrias från sociala avgifter för ersättningar upp till två basbelopp och i övrigt befrias från sociala avgifter.

Motiveringen återfinns i motion Kr404.

1987/88:Sf254 av Kjell Johansson m.fl. (fp, m, c) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändring av lagen om uppbörd av socialavgifter så att ansökan kan göras av ena parten i ett avtalat eller tänkt avtalsförhållande i enlighet med vad i motionen anförts,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna behovet av en skyndsam vidareutveckling av gällande lagstiftning så att lagen blir konkurrensneutral mellan fysiska och juridiska personer och mellan sådana personer inbördes.

1987/88:Sf258 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om omfördelning av uttaget av arbetsgivaravgifter innebärande

a) en sänkning av sjukförsäkringsavgiften med 5 procentenheter på en lönesumma upp till 500 000 kr.,

b) ett slopande av alla egenavgifter på inkomster motsvarande ett basbelopp samt

c) en totalfinansiering genom en höjning av avgiftsuttaget i övrigt.

Motiveringen återfinns i motion N240.

1987/88:Sf259 av Karl Boo m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen begär att regeringen i enlighet med motionen framlägger förslag till nytt försäkringsskydd för idrottsutövare,

2. att riksdagen beslutar upphäva sitt tidigare beslut om debitering av sociala avgifter på ersättningar överstigande 0,5 basbelopp,

3. att riksdagen i avvaktan på nytt förslag till försäkringsskydd för idrottsutövare beslutar att ersättningar överstigande 2 basbelopp skall läggas till grund för debitering för sociala avgifter.

Motiveringen återfinns i motion Kr409.

1987/88:Sf263 av Martin Olsson (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag syftande till överensstämmelse mellan egenavgifter och förmåner inom sjukförsäkringen och ATP för företagare med små inkomster.

1987/88:Sf274 av Lars Sundin och Kjell-Arne Welin (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om arbetsgivaravgifter för idrottsmän.

1987/88:Sf276 av Ingrid Hasselström Nyvall och Sigge Godin (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att frågan om en ändrad beräkningsgrund för sjukförsäkringsavgiften utreds.

1987/88:Sf283 av Karin Israelsson (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av reglerna för sjukpenningersättning i de fall som

1988/89:SfU1

redovisas i motionen för att åstadkomma en bättre överensstämmelse mellan avgift och ersättning i försäkringssystemet.

1988/89:SfU1

1987/88:Sf287 av Anders Andersson (m) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär en utredning om ett individrelaterat avgiftssystem för ATP-pensioner,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i övrigt i motionen anförts om avgiftssystemet och ATP.

1987/88:Sf289 av Ingbritt Irhammar och Anna Wohlin-Andersson (c) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen låter göra en snabb översyn av idrottsföreningarnas arbetsgivaransvar med syfte att medge rätt för dessa att undantas från arbetsgivaravgifter för de aktiva idrottsmän som uppbär ersättning, understigande två basbelopp.

1987/88:Sf321 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändrade regler för debitering av socialförsäkringsavgifter i enlighet med vad som anförts i motionen.

Motiveringen återfinns i motion Kr417.

1987/88:Sf323 av Göte Jonsson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att arbetsgivaravgiften enbart skall vara relaterad till trygghandet av pensioner och övriga socialförsäkringsförmåner i enlighet med vad i motionen anförts.

Motiveringen återfinns i motion Sk450.

1987/88:Sf327 av Rune Ångström m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag i enlighet med alternativ 3 i Riksidrottsförbundets förslag beträffande arbetsgivaravgifter på de ersättningar som betalas till idrottsutövare.

1987/88:Sf334 av Alf Svensson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om beräkningen av ATP-avgift för egenföretagare.

1987/88:Sf336 av Ingrid Hemmingsson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående egenföretagares pensionsförmåner.

1987/88:Sf337 av Alf Svensson (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om minskad sjukförsäkringsavgift för de mindre och medelstora företagen.

Motiveringen återfinns i motion N330.

Utskottet

Inledning

Den allmänna försäkringen och vissa andra sociala ändamål finansieras helt eller delvis med socialavgifter. De grundläggande bestämmelserna om socialavgifter finns i lagen (1981:691) om socialavgifter. Socialavgifter

betalas dels i form av arbetsgivaravgifter, dels i form av egenavgifter för den som har inkomst av annat förvärvsarbete än anställning. Allmän löneavgift betalas enligt lagen (1982:423) om allmän löneavgift. Också denna avgift betalas som arbetsgivaravgift eller egenavgift. Avgifterna beräknas och uppbärs som skatt enligt bestämmelser i uppbördslagen (1953:272).

Arbetsgivaravgifterna enligt socialavgiftslagen utgörs av sjukförsäkringsavgift, folkpensionsavgift, tilläggs-pensionsavgift, delpensionsavgift, barnomsorgsavgift, arbetsskadeavgift, arbetsmarknadsavgift, arbetarskyddsavgift, vuxenutbildningsavgift och lönegarantiavgift. Avgiftsuttaget utgör för år 1988 36,73 % av avgiftsunderlaget, vartill kommer den allmänna löneavgiften med 0,34 %. Den största delen av avgiftsuttaget hänför sig till sjukförsäkringsavgiften som är 10,10 %, folkpensionsavgiften som är 9,45 % och tilläggs-pensionsavgiften som är 10,60 % av avgiftsunderlaget.

Underlaget för beräkning av dessa avgifter är vad arbetsgivaren har gett ut som lön eller annan ersättning för utfört arbete. Vid bestämmandet av underlaget skall bortses bl.a. från ersättning till en och samma arbetstagare som inte uppgått till 1 000 kr.

Egenavgifterna enligt socialavgiftslagen utgörs av sjukförsäkringsavgift, folkpensionsavgift, tilläggs-pensionsavgift, delpensionsavgift, barnomsorgsavgift, arbetsskadeavgift och arbetarskyddsavgift. Avgiftsuttaget utgör för år 1988 33,45 % av avgiftsunderlaget, vartill kommer den allmänna löneavgiften med 0,34 %. Den största delen av avgiftsuttaget hänför sig till sjukförsäkringsavgiften som är 9,60 % samt till folkpensions- och tilläggs-pensionsavgifterna som är desamma som för arbetsgivare. Procentsatsen för uttaget av sjukförsäkringsavgift är något lägre för försäkrade som valt sjukförsäkring med karenstid.

Avgifterna beräknas i regel på den vid taxeringen fastställda nettointkomsten av rörelse och jordbruk. Avgift beräknas inte för inkomst under 1 000 kr. Fr.o.m. år 1988 skall egenavgifter inte beräknas på inkomst av jordbruksfastighet om de intäkter som är hänförliga till egenverksamhet på fastigheten uppgår till högst 15 000 kr. (se prop. 1986/87:140, SfU 1987/88:1, rskr. 6). Någon övre inkomstgräns för uttag av egenavgifter finns inte.

Tidigare basbelopps- och maximeringsavdrag vid beräkningen av tilläggs-pensionsavgiften slopades år 1982. Avgiften skulle i stället beräknas på samma underlag som övriga avgifter (prop. 1980/81:178, SfU 28, rskr. 406). Syftet härmed var bl.a. att uppnå administrativa lättnader för såväl myndigheter som avgiftsskyldiga. Ändringarna möjliggjorde att ett effektivare debiterings- och uppbördssystem infördes (se prop. 1982/83:60, SfU 10, rskr. 127 och prop. 1983/84:167, SfU 28, rskr. 369).

Särskilda bestämmelser finns i lagen (1983:1055) om nedsättning av socialavgifter och allmän löneavgift i Norrbottens län.

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst (SGI) bortses från inkomst som överstiger sju och ett halvt basbelopp. För en egenföretagare gäller dessutom att den sjukpenninggrundande inkomsten inte får beräknas högre än som motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning. För rätt till sjukpenning krävs att den sjukpenninggrundande inkomsten uppgår till minst 6 000 kr. Den som saknar eller har låg sjukpenninggrundande inkomst kan frivilligt försäkra sig för en sjukpenning

om högst garantibeloppet inom föräldraförsäkringen, för närvarande 60 kr.

Pensionsgrundande inkomst (PGI) beräknas endast på inkomstdelar mellan ett och sju och ett halvt basbelopp. Vid beräkning av den pensionsgrundande inkomsten tas inte heller hänsyn till sådana intäkter av jordbruksfastighet under 15 000 kr, som inte är avgiftsbelagda.

Överensstämmelse mellan förmåner och avgifter

I ett antal motioner tas upp problem som sammanhänger med bristande överensstämmelse mellan sociala avgifter och förmåner.

Gullan Lindblad och Karl-Gösta Svenson påtalar i motion Sf216 att en företagare med låga inkomster tvingas betala egenavgifter för dessa inkomster men inte får några motsvarande förmåner från sjukförsäkringen och tilläggspensioneringen samt att en sådan företagare inte heller kan tillgodo-göra sig avdrag för sina egenavgifter. De pekar på att det nyligen införda undantaget för mindre jordbruksintäkter visar att det är administrativt möjligt att göra en särreglering för att undvika negativa effekter av avgiftssystemet. Motionärerna kritiserar också att sjukpenningen för en egenföretagare maximerats till vad som motsvarar lönen för en anställd. De begär i motionen ett tillkännagivande att frågor rörande egenföretagares sociala avgifter och förmåner inom socialförsäkringen bör bli föremål för en utredning som utmynnar i nya bestämmelser för uttag av egenavgifter som ger bättre överensstämmelse mellan avgifter och förmåner.

Olof Johansson m.fl. kritiserar i motion Sf258 att avgift till tilläggspensioneringen tas ut på hela lönesumman medan inkomster under ett basbelopp inte ger pensionspoäng och föreslår att alla egenavgifter slopas på inkomster upp till ett basbelopp. Åtgärden skall enligt motionärerna finansieras genom en höjning av avgiftsuttaget i övrigt. I motionen begärs att regeringen skall framlägga förslag om omfördelning av avgiftsuttaget innefattande bl.a. detta.

Martin Olsson kritiserar i motion Sf263 likaledes den bristande överensstämmelsen mellan egenavgifter och förmåner inom sjukförsäkringen och ATP för företagare med små inkomster samt hemställer att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag syftande till en bättre sådan överensstämmelse.

Alf Svensson anser i motion Sf334 att avgiftsuttaget för egenföretagare bör justeras så att ATP-avgift inte tas ut för inkomst understigande ett basbelopp eftersom sådan inkomst inte är ATP-grundande samt begär ett tillkännagivande härom till regeringen.

Göte Jonsson anför i motion Sf323 att en stor del av socialavgifterna i verkligheten är löneskatt och att avgifter som inte går att hänföra till pension eller annan försäkring bör avskaffas. Han begär att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag som syftar till en sådan förändring att arbetsgivaravgifterna endast relateras till trygghand av pensioner och andra socialförsäkringsförmåner.

Riksdagen har tidigare på förslag av utskottet avslagit motionsyrkanden om en bättre överensstämmelse mellan avgifter och förmåner (se senast 1987/88:1). Utskottet erinrade därvid om att den bristande överensstämmel-

sen har sin grund i bl.a. den allmänna försäkringens solidariska och obligatoriska karaktär och om att de olika försäkringsgrenarna bör betraktas som delar av ett sammanhängande socialförsäkringssystem. Utskottet framhöll också att, även om den bristande överensstämmelsen under senare år förstärkts genom den nya lagen om socialavgifter, det nya avgiftssystemet samtidigt hade inneburit betydande administrativa lättnader för såväl myndigheter som arbetsgivare och egenföretagare. Utskottet var därför inte berett att förorda en återgång till en differentiering av avgifterna för att få bättre överensstämmelse med förmånerna. Utskottet påpekade vidare att det i betänkandet behandlade regeringsförslaget – att nettointäkter i jordbruksfastighet understigande 15 000 kr. inte skulle föranleda att pensionsgrundande inkomst beräknades och egenavgifter togs ut – visserligen innebar en avvikelse från vad som i övrigt gällde för uttag av socialavgifter men att denna åtgärd tillkommit för att lösa ett speciellt problem. Utskottet vidhöll sin tidigare principiella uppfattning om fördelarna med det gällande avgiftssystemet men ville erinra om att flera av de aktuella frågorna inom kort skulle komma att bli föremål för överväganden i andra sammanhang. Sålunda utreddes frågan om förmåner och avgifter inom pensionssystemet av pensionsberedningen och utskottet utgick från att även de särskilda problem beträffande egenföretagares pensionsskydd och avgiftsuttag som berörts i föreliggande motioner skulle komma att diskuteras av beredningen. Utskottet nämnde vidare att riksförsäkringsverket planerade att se över egenföretagarnas sjukpenningsskydd och därvid undersöka möjligheterna att införa en frivillig sjukförsäkring för denna kategori försäkrade och att, om en sådan frivillig försäkring infördes, också avgiftsuttaget skulle påverkas.

Utskottet behandlade motioner om egenföretagares sjukpenningsskydd även i det av riksdagen godkända betänkandet SfU 1987/88:22. Utskottet hänvisade därvid ånyo till riksförsäkringsverkets översyn.

Frågan om avgifter och förmåner inom socialförsäringen är således föremål för överväganden. Utskottet anser – från de utgångspunkter som nyss redovisats – att någon ytterligare utredning inte nu är påkallad. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna Sf216, Sf258 i denna del, Sf263, Sf323 och Sf334.

Ingrid Hemmingsson kritiserar i motion Sf336 avgifts- och förmänssystemet för egenföretagare, i synnerhet jordbrukare, och anser att systemet bör omprövas med utgångspunkt i att egenföretagare bör undantas från ATP och i stället medges avdrag i rörelsen för premier till individuell pensionsförsäkring. Hon begär ett tillkännagivande till regeringen om behovet av en översyn av hela socialförsäkringssituationen för egenföretagare.

Anders Andersson framhåller i motion Sf287 att sedan år 1982 gällande regler om avgiftsuttag, nämligen att avgift skall utgå på hela lönesumman utan hänsyn till gällande basbelopp eller maximeringsregel, ökar antalet personer för vilkas inkomster avgift till tilläggspensioneringen erläggs men vilka inte får motsvarande förmån. Motionären anser att en successiv övergång bör ske till ett individrelaterat avgiftssystem för ATP-pensioner och begär i yrkande I att regeringen får i uppdrag att utreda ett sådant system. I avvaktan på resultatet av en sådan utredning bör enligt motionären riksdagen besluta att återgå till tidigare gällande avgiftssystem och han begär

i yrkande 2 ett tillkännagivande om vad i motionen anförts om avgiftssystemet och ATP.

1988/89:SfU1

Utskottet behandlade i det nämnda betänkandet SfU 1987/88:1 också en motion om övergång till ett individrelaterat pensionssystem. Utskottet hänvisade i denna fråga till att folk- och tillägspensioneringen enligt direktiven till pensionsberedningen skulle ligga fast i sina huvudlinjer. Utskottet kunde inte ställa sig bakom att en övergång till ett helt nytt pensionssystem utreddes och avstyrkte bifall till den föreliggande motionen.

Utskottet vidhåller denna inställning och avstyrker bifall till motionerna Sf287 och Sf336.

Kvittningsrätt vid beräkning av pensionsgrundande inkomst och motsvarande avgiftsunderlag

Fr.o.m. år 1982 (se prop. 1981/82:10, SkU 9, rskr. 51) har kvittningsrätten vid beräkning av inkomst av annat förvärvsarbete än anställning slopats, vilket påverkar beräkningen av den pensionsgrundande inkomsten och därmed även avgiftsunderlaget. Sålunda får underskott i en förvärvskälla inom inkomstslaget rörelse inte kvittas mot överskott i en annan förvärvskälla inom detta inkomstslag och inte heller underskott i en jordbruksfastighet mot överskott i en annan jordbruksfastighet. Redan tidigare gällde att kvittning inte fick ske mellan förvärvskällor i de olika inkomstslagen.

Frågan om att återinföra kvittningsrätt vid beräkning av pensionsgrundande inkomst tas upp i två motioner. I motion Sf213 ger Martin Olsson exempel på hur förbudet mot kvittning slår hårt mot den som bedriver både jordbruk och rörelse. Motionären betonar betydelsen av kombinationssysselsättning på landsbygden samt begär att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag om införande av kvittningsrätt mellan olika förvärvskällor vid beräkning av pensionsgrundande inkomst. I motion Sf220 anför Carl Bildt m.fl. att underskott i förvärvskälla av karaktären "näringsverksamhet" bör få dras av mot inkomst från andra förvärvskällor samt att underskott i förvärvskälla inom inkomstslagen "jordbruk och rörelse" borde kvittas mot överskott i annan förvärvskälla inom dessa inkomstslag vid beräkning av egenavgifter. Vidare anser motionärerna att förlustavdrag bör beaktas vid beräkning av egenavgifter, om den skattskyldige så yrkar. Motionärerna begär att riksdagen hos regeringen skall begära förslag om ändrade regler för beräkning av egenavgifter så att hänsyn tas till underskott i förvärvskälla enligt vad som anförts i motionen.

Riksdagen har efter det att kvittningsrätten slopades vid flera tillfällen behandlat motionsyrkanden av samma slag som i de förevarande motionerna (se senast SfU 1987/88:1). Dessa yrkanden har avslagits med motiveringen att det inte kan godtas att en försäkrads framtida pension skulle kunna begränsas genom möjligheter till kvittning vid beräkningen av den pensionsgrundande inkomsten. Även ett medgivande att avräkna en förlust i rörelse eller jordbruk under ett år mot ett annat års överskott innebär att det framtida pensionsskyddet begränsas.

Utskottet finner inte skäl för riksdagen att frånga sin tidigare bedömning i dessa frågor och avstyrker bifall till motionerna Sf213 och Sf220.

En arbetsgivare erlägger som inledningsvis nämnts för närvarande arbetsgivaravgifter för tio olika ändamål med tillhopa 36,73 % av avgiftsunderlaget. Härtill kommer den allmänna löneavgiften. En av de större avgifterna är sjukförsäkringsavgiften, som uppgår till 10,10 %.

Tre motioner, Sf258 av Olof Johansson m.fl., Sf276 av Ingrid Hasselström Nyvall och Sigge Godin samt Sf337 av Alf Svensson, innehåller förslag om sänkning av avgiftsuttaget till sjukförsäkringen för de små och medelstora företagen. I alla tre motionerna anförts att sjukfrånvaron är väsentligt lägre på små företag än på större arbetsplatser. I motion Sf258 begärs att riksdagen hos regeringen begär förslag innebärande bl.a. att sjukförsäkringsavgiften sänks med 5 procentenheter för de första 15 anställda – med ett första steg i form av sänkning med 5 % på en lönesumma upp till 500 000 kr. – samt att åtgärden totalfinansieras genom en omfördelning av uttaget av arbetsgivaravgifter i övrigt. I motion Sf276 begärs att frågan om en ändrad beräkningsgrund för sjukförsäkringsavgiften utreds och i motion Sf337 begärs – mot bakgrund av småföretagens betydelse för storföretagens verksamhet och för sysselsättningen i glesbygd – förslag om sänkt sjukförsäkringsavgift för de mindre och medelstora företagen.

Liknande motionsyrkanden har under en följd av år avstyrkts av utskottet och avslagits av riksdagen med hänvisning till att en sådan differentiering av avgiftsuttaget skulle medföra betydande administrativa svårigheter (se senast SfU 1987/88:1).

Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning och avstyrker bifall till motionerna Sf258 i denna del, Sf276 och Sf337.

Lägsta avgiftsunderlag

Vid bestämmandet av avgiftsunderlaget för arbetsgivaravgifterna skall bortses från ersättning till en och samma arbetstagare som inte uppgått till 1 000 kr.

Bo Hammar och Alexander Chrisopoulos anför i motion Sf214 att många kulturarbetares sociala trygghet undermineras av bestämmelsen att arbetsgivaravgifter skall betalas endast om utbetald ersättning överstiger 1 000 kr. och det därav följande förhållandet att många arbetsgivare ställer som villkor för engagemang att gaget understiger 1 000 kr. Motionärerna begär att riksdagen beslutar att arbetsgivare skall ha skyldighet att betala sociala avgifter för arbetstagare om inkomsten överstiger 500 kr.

Lägsta avgiftsunderlaget höjdes från 500 kr. till 1 000 kr. år 1985 i samband med att nya regler infördes för uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare m.m. (se prop. 1983/84:167, SfU 28. rskr. 369). Före den 1 januari 1973 var beloppsgränsen 300 kr. Inför höjningen till 500 kr. uttalades bl.a. (se prop. 1972:108) att det var ofrånkomligt att gränserna gång efter annan måste höjas på grund av inkomst- och kostnadsutvecklingen, bl.a. för att undvika att den administration som hängde samman med arbetsgivaravgifterna blev orimligt vidlyftig. I propositionen till 1983/84 års riksmöte förordade föredragande statsrådet en höjning av beloppsgränsen för avgiftsskyldighet med hänsyn till den inkomst- och kostnadsutveckling som skett sedan år 1973 (se prop. s. 51)

och denna del av förslaget föranledde ingen erinran under riksdagsbehandlingen.

1988/89:SfU1

Utskottet anser det, med hänsyn till den ytterligare inkomst- och kostnadsutveckling som ägt rum sedan år 1985, inte vara realistiskt att nu sänka beloppsgränsen för avgiftsskyldighet. Utskottet avstyrker därför bifall till motion Sf214.

Arbets- och uppdragstagarbegreppen

Sociallagstiftningens bestämmelser om skyldighet att betala arbetsgivaravgifter är knutna till begreppet arbetstagare med den innebörd begreppet ges i denna lagstiftning. Skyldighet att betala arbetsgivaravgifter föreligger dessutom när den som utför arbetet enligt sociallagstiftningen är att anse som uppdragstagare.

För att en person skall anses som arbetstagare gäller att ett anställningsförhållande skall föreligga. Bedömningen sker i varje enskilt fall, varvid hänsyn tas till samtliga omständigheter i samband med arbetsavtalet. En person kan anses som arbetstagare även om han eller hon har inregistrerad firma och betalar B-skatt. Arbetsgivare som under ett år utgivit minst 1 000 kr. i lön till en arbetstagare är skyldig att erlagga arbetsgivaravgifter.

Såsom uppdragstagare anses den som utför arbete för annans räkning utan att anställningsförhållande föreligger. Ersättning för uppdrag anses som inkomst av anställning om ersättningen under ett år uppgått till minst 1 000 kr. från en och samma uppdragsgivare. Ett undantag från nämnda regel är dock om uppdraget ingår i en rörelse eller ett jordbruk som uppdragstagaren bedriver. Uppdragsgivaren är då avgiftsskyldig endast om överenskommelse har träffats att ersättningen för uppdraget skall anses som inkomst av anställning. Även här görs en bedömning av varje enskilt fall. Vissa begränsningar i skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter gäller dock för småhusägare och lägenhetsinnehavare som utbetalat ersättning för arbete på fastigheten eller lägenheten.

Bedömningen av vem som är att anse som arbetstagare resp. uppdragstagare görs i efterhand av lokala skattemyndigheten. Efter en ändring år 1986 i lagen (1984:688) om uppbörd av socialavgifter kan emellertid myndigheten lämna förhandsbesked angående skyldigheten att betala socialavgifter. Sådant besked lämnas efter gemensam ansökan av uppdragsgivaren och uppdragstagaren (se prop. 1986/87:16, SfU 4, rskr. 66).

I motion Sf254 av Kjell Johansson m.fl. yrkande 1 hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändring av lagen om uppbörd av socialavgifter så att ansökan om förhandsbesked skall kunna lämnas på ansökan av endast en part.

I denna fråga uttalade utskottet i sina av riksdagen godkända betänkanden SfU 1986/87:4 och SfU 1987/88:1 att en gemensam ansökan ger det bästa underlaget för en konkret bedömning av omständigheterna och ökar förutsättningarna för en snabb handläggning. Utskottet avstyrkte därför föreliggande motionsyrkanden i saken.

Utskottet vidhåller sin tidigare inställning och avstyrker bifall till motion Sf254 yrkande 1.

I motion Sf254 yrkande 2 begär Kjell Johansson m.fl. ett tillkännagivande om behovet av en skyndsam vidareutveckling av gällande lagstiftning så att lagen blir konkurrensneutral mellan fysiska och juridiska personer och mellan sådana personer inbördes.

I betänkandet (Ds S 1985:1) Företagarregistrering – klarare regler för socialavgifter, som låg till grund för införandet av möjligheten till förhandsbesked, behandlades även frågan om en bättre samordning mellan skyldigheten att göra avdrag för preliminär skatt och att betala arbetsgivaravgifter samt möjligheten att åstadkomma enklare och klarare regler för avgiftsskyldigheten. Utredningen föreslog en huvudregel som innebar att en fysisk person som var registrerad för betalning av preliminär B-skatt och redovisning av mervärdeskatt automatiskt skulle få en s.k. företagarregistrering. Sådan registrering skulle också under vissa förutsättningar kunna ske efter ansökan. Arbetsgivaravgifter skulle därefter inte betalas för ersättningar som utges till den som registrerats innan avtal om arbete träffats. Utredningen föreslog också vissa möjligheter till undantag från huvudregeln.

I propositionen framhöll föredragande statsrådet att utredningsförslaget mött vissa invändningar vid remissbehandlingen, bl.a. för att det innehöll begränsningar vad gällde fysiska personers möjligheter att bli företagsregistrerade och framför allt för att det över huvud taget inte omfattade juridiska personer. Statsrådet uppfattade den huvudsakliga grunden för remissinstansernas kritik vara att skyldigheten att göra skatteavdrag och betala arbetsgivaravgifter inte knötits närmare till reglerna för utfärdande av skattsedlar. Statsrådet ansåg det vara önskvärt att dessa skyldigheter direkt knöts till ett för alla parter lätt konstaterat faktum. Det fanns således enligt henne starka skäl att kombinera en reform beträffande skyldigheten att betala socialavgifter med en reform beträffande skyldigheten att göra skatteavdrag och knyta dessa skyldigheter till olika typer av skattsedlar. Härigenom erhöles klarare och entydigare regler i dessa avseenden än vad utredningsförslaget inneburit. Statsrådet framhöll vidare att en reform på socialavgiftsområdet också borde vara konkurrensneutral mellan fysiska och juridiska personer och mellan sådana personer inbördes. En vidareutveckling av utredningsförslaget övervägdes därför inom regeringskansliet med bl.a. målsättningen att se över bestämmelserna om utfärdande av skattsedlar.

Vid utskottets behandling av propositionen och ett motionsyrkande om konkurrensneutralitet instämde utskottet i regeringens bedömning att utredningsförslaget behövde vidareutvecklas och att vissa frågor behövde utredas ytterligare samt betonade vikten av att det fortsatta arbetet skedde skyndsamt. Vid sin senaste behandling av frågan (se SfU 1987/88:1) hänvisade utskottet till att arbetet på att vidareutveckla socialavgiftsutredningens förslag sedan en tid pågick inom regeringskansliet (finansdepartementet) med inriktning på att få fram en form av företagar-skattsedel som skulle vara bindande i skatte- och avgiftshänscende samt ansåg att då föreliggande motionsyrkande i frågan inte borde föranleda någon riksdagens åtgärd.

Det nämnda utredningsarbetet avslutas i dagarna enligt vad utskottet erfarit. Utskottet anser att resultatet av arbetet bör avvaktas och avstyrker bifall till motion Sf254 yrkande 2.

På grundval av bl. a. ett avgörande i dåvarande försäkringsdomstolen år 1975, enligt vilket en viss ersättning till en fotbollsspelare inte skulle anses som inkomst av förvärvsarbete, utgick idrottsföreningarna under lång tid från att arbetsgivaravgifter inte skulle komma att beräknas på utbetalda ersättningar till idrottsutövare.

Regeringsrätten fann emellertid i en dom i juni 1985 (RÅ85 1:39) att en ersättning på ca 40 000 kr. som en idrottsförening under år 1978 betalat ut till en ishockeyspelare för dennes medverkan i föreningens ishockeylag var att jämställa med ersättning för förvärvsarbete på grund av anställning. Föreningen var därför enligt domen att anse som arbetsgivare i förhållande till spelaren, och den utbetalda ersättningen skulle läggas till grund för debitering av tillkommande arbetsgivaravgifter för föreningen för utgiftsåret 1978.

För att inte idrottsföreningarna till följd av den under år 1985 ändrade rättstillämpningen skulle drabbas av en oförutsedd ekonomisk belastning beslöts att bidrag av statsmedel skulle utgå till de idrottsföreningar som debiterades arbetsgivaravgifter för år 1985 eller tidigare år (se prop. 1985/86:82, SfU 11, rskr. 113).

Sveriges riksidrottsförbund överlämnade i september 1986 en utredning om arbetsgivaravgifter till regeringen. Utredningen hade utarbetats av en inom riksidrottsstyrelsen tillsatt grupp. I utredningen presenterades tre alternativ för att tillgodose behovet av socialt skydd för idrottsutövare. Alternativ 1 innebar att idrottsutövare erhåller lagstadgade sociala förmåner utan att avgifter behöver erläggas. Alternativ 2 innebar att idrottsutövare erhåller skydd genom en privat försäkring som föreningen tvingas teckna enligt lag. Alternativ 3 slutligen innebar att idrottsrörelsen erlägger avgifter för sådana idrottsutövare som uppbär en årlig idrottsersättning överstigande två basbelopp medan övriga idrottsutövares skydd upprätthålls enligt alternativ 2.

Sex motioner väckta under den allmänna motionstiden 1987/88 berör frågan om idrottsföreningarnas skyldighet att betala arbetsgivaravgifter.

Alf Svensson anför i motion Sf246 att det inte är samhällsekonomiskt försvarbart att de sociala avgifterna omöjliggör för idrottsrörelsen att bedriva verksamheter som är positiva för barn och ungdom. Han begär ett tillkännagivande om att sociala avgifter bör erläggas endast för idrottsutövare som erhåller en ersättning som överstiger två basbelopp.

I motion Sf259 av Karl Boo m.fl. framhålls att idrottsrörelsen byggt sin ekonomi och sina ekonomiska åtaganden på föreställningen att ersättning till spelare inte skulle vara sådan lön som grundar skyldighet att erlägga arbetsgivaravgifter. I flera avseenden har idrottsklubbarna själva sökt skapa sociala trygghetssystem för de aktiva, och nu ändrad praxis innebär enligt motionärerna att klubbarna riskerar att få dubbla kostnader härför. Motionärerna anser att man bör pröva ett system som innebär att idrottsföreningarna själva tar ansvaret och kostnaderna för idrottsutövarnas sociala grundskydd och begär förslag till nytt försäkringsskydd för idrottsutövare (yrkande 1) samt att riksdagen upphäver tidigare beslut om debitering av sociala

avgifter på ersättningar överstigande 0,5 basbelopp (yrkande 2). I avvaktan härpå bör inte några sociala avgifter som baseras på spelarsättningar debiteras idrottsföreningarna (yrkande 3).

I motion Sf274 förordar Lars Sundin och Kjell-Arne Welin för att lösa idrottsföreningarnas ekonomiska problem ett alternativ som innebär att idrottsrörelsen betalar avgifter för dem som har en årlig idrottsersättning som överstiger två basbelopp och att för övriga idrottsutövare skapas ett privat försäkringsskydd. Motionärerna begär ett tillkännagivande härom.

I motion Sf289 begär Ingbritt Irhammar och Anna Wohlin-Andersson en snabb översyn av idrottsföreningarnas arbetsgivaransvar med syfte att medge rätt för dessa att undantas från arbetsgivaravgifter för de aktiva idrottsmän som uppbär ersättning understigande två basbelopp.

Bo Lundgren m.fl. anför i motion Sf321 att möjligheterna för idrottsföreningarna att med egna insatser klara sin ekonomi bör förbättras. Reglerna för när arbetsgivaravgifter tas ut bör enligt motionärerna förändras. Därvid måste en grundprincip vara att den som har idrottsutövning som sin huvudsakliga inkomstkälla skall ha samma sociala förmåner som andra arbetstagare, varav följer att arbetsgivaravgifter också måste utgå. Hänsyn härtil får då tas vid bestämmandet av ersättningen. I de fall däremot då idrottsutövningen sker vid sidan av en annan huvudsaklig förvärvskälla anser motionärerna att parterna bör få välja om sociala förmåner skall utgå och därvid avgifter skall erläggas eller ej. Motionärerna begär ett förslag om ändrade regler i enlighet härmed.

I motion Sf327, slutligen, begär Rune Ångström m.fl. förslag från regeringen i enlighet med alternativ 3 i Riksidrottsförbundets förslag beträffande arbetsgivaravgifter på de ersättningar som betalas till idrottsutövare.

Utskottet behandlade senast frågan om idrottsrörelsens skyldigheter att betala socialavgifter i sitt av riksdagen godkända betänkande SfU 1987/88:1. Utskottet hänvisade till tidigare ställningstagande och uttalade förståelse för att den genom regeringsrättens dom ändrade situationen kan medföra ekonomiska problem för många idrottsföreningar. Utskottet hade dock den principiella uppfattningen att inkomster i samband med idrottsutövning i likhet med andra inkomster bör grunda rätt till socialförsäkringsförmåner och föranleda att socialavgifter erläggs. En lösning på idrottsföreningarnas ekonomiska problem fick därför enligt utskottet sökas på annat sätt än genom avkall på det skydd som socialförsäkringarna erbjuder. Regeringen hade på olika sätt, bl.a. genom den utredning om arbetsgivaravgifter som Riksidrottsförbundet överlämnat, redan fått ett underlag för en bedömning av idrottsrörelsens behov av statligt stöd. Utskottet fann mot denna bakgrund inte anledning att förorda någon ytterligare utredning i syfte att helt eller delvis befria idrottsrörelsen från skyldighet att erlagga arbetsgivaravgifter för utgivna ersättningar eller att göra några uttalanden om behovet av fortsatta statsbidrag för att täcka sådana avgifter. Utskottet avstyrkte därför bifall till föreliggande motioner i ämnet.

Utskottet vidhåller den redovisade inställningen och avstyrker bifall till motionerna Sf246, Sf259, Sf274, Sf289, Sf321 och Sf327.

Karin Israelsson anför i motion Sf283 exempel på hur en sjukpenningför-

säkrad med inkomst både av idrottsutövning och av annan anställning kan bli över- eller underkompenserad vid sjukdom som nedsätter förmågan att utöva idrott men inte förmågan att förvärvsarbeta i annan anställning. Hon begär en översyn av reglerna för sjukpenningersättning till idrottsutövare för att åstadkomma en bättre överensstämmelse mellan avgift och ersättning i försäkringssystemet.

Utskottet vill inte heller i detta avseende förorda några särregler för idrottsutövare och avstyrker därför bifall till motion Sf283.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *bättre överensstämmelse mellan förmåner och avgifter* att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Sf216, 1987/88:Sf258 i denna del, 1987/88:Sf263, 1987/88:Sf323 och 1987/88:Sf334,
2. beträffande *individrelaterat pensionssystem* att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Sf287 och 1987/88:Sf336,
3. beträffande *kvittningsrätt* att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Sf213 och 1987/88:Sf220,
4. beträffande *differentierad sjukförsäkringsavgift* att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Sf258 i denna del, 1987/88:Sf276 och 1987/88:Sf337,
5. beträffande *lägsta underlag för arbetsgivaravgifter* att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf214,
6. beträffande *arbets- och uppdragstagarbegreppen* att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf254,
7. beträffande *arbetsgivaravgifter från idrottsföreningar* att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Sf246, 1987/88:Sf259, 1987/88:Sf274, 1987/88:Sf289, 1987/88:Sf321 och 1987/88:Sf327,
8. beträffande *idrottsutövares sjukpenningförmåner* att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf283.

Stockholm den 8 november 1988

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Doris Håvik

Närvarande: Doris Håvik (s), Gullan Lindblad (m), Börje Nilsson (s), Ulla Johansson (s), Karin Israelsson (c), Margit Gennser (m), Nils-Olof Gustafsson (s), Ingegerd Elm (s), Margareta Persson (s), Barbro Sandberg (fp), Rune Backlund (c), Margó Ingvarsson (vpk), Ragnhild Pohanka (mp), Maud Björnemalm (s), Christina Pettersson (s), Bertil Persson (m) och Maria Leissner (fp).

1. Bättre överensstämmelse mellan förmåner och avgifter (mom. 1)

Gullan Lindblad (m), Margit Gennser (m), Barbro Sandberg (fp), Bertil Persson (m) och Maria Leissner (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Riksdagen har" och på s. 6 slutar med "och Sf334." bort ha följande lydelse:

Den bristande överensstämmelsen mellan förmåner och avgifter ger i många fall ett för den enskilde helt orimligt resultat. Såsom framhållits i motionerna debiteras socialavgifter för inkomster som är så små att de inte ger någon rätt till ersättning från sjukpenningförsäkringen och tilläggspensioneringen. Det nuvarande systemet kan vidare leda till social orättvisa för makar, som båda deltar i arbetet inom ett jordbruk eller en rörelse, genom att båda makarna även i inkomstlägen mellan ett och två basbelopp kan mista ATP-skyddet om en inkomstuppdelning sker. En annan orättvisa är att sjukpenningen för en egenföretagare maximerats till vad som motsvarar lönen för en anställd.

Som argument mot en differentiering av avgiftsuttaget har framhållits att det nya enhetliga avgiftssystemet som infördes år 1982 har inneburit betydande administrativa lättnader för såväl myndigheter som egenföretagare. Det nyligen införda undantaget från avgiftsplikten för mindre inkomster av jordbruksfastighet visar emellertid att det är administrativt möjligt att göra en särreglering för att undvika vissa negativa effekter av nuvarande avgiftssystem. Utskottet anser därför att det finns skäl att göra en utredning i syfte att få fram ett förslag till avgiftsuttag som innebär bättre överensstämmelse mellan förmåner och avgifter för egenföretagare.

Det anförda bör med bifall till motion Sf216 ges regeringen till känna. Härigenom tillgodoses i viss mån syftet med motionerna Sf258 i denna del, Sf263 och Sf334, medan motion Sf323 bör lämnas utan bifall.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *bättre överensstämmelse mellan förmåner och avgifter* att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf216 och med anledning av motion 1987/88:Sf258 i denna del och motionerna 1987/88:Sf263 och 1987/88:Sf334 samt med avslag på motion 1987/88:Sf323 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

2. Bättre överensstämmelse mellan förmåner och avgifter (mom. 1)

Karin Israelsson och Rune Backlund (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Riksdagen har" och på s. 6 slutar med "och Sf334." bort ha följande lydelse:

Den bristande överensstämmelsen mellan förmåner och avgifter inom socialförsäkringssystemet ger i många fall ett för den enskilde egenföretaga-

ren helt orimligt resultat. Skatte- och avgiftsuttaget är orättvist för denna grupp. Sjukfrånvaron är lägre bland egenföretagare än hos större företag. Genom att ATP-avgift tas ut på egenföretagares hela nettointkomst medan pensionspoäng inte räknas för inkomster under ett basbelopp tvingas många småföretagare betala ATP-avgift utan att få någon motsvarande pensionsförmån. Detta förhållande är enligt utskottets uppfattning inte tillfredsställande. Regeringen bör därför, såsom föreslås i motion Sf258, lägga fram förslag om en sådan ordning där egenföretagare befrias från socialförsäkringsavgifter upp till ett basbelopp. Förslaget bör finansieras genom omfördelning av avgiftsuttaget i övrigt.

Det anförda bör med bifall till motion Sf258 i denna del ges regeringen till känna. Härigenom tillgodoses också i viss mån motionerna Sf216, Sf263 och Sf334, medan motion Sf323 bör lämnas utan bifall.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *bättre överensstämmelse mellan förmåner och avgifter* att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf258 i denna del och med anledning av motionerna 1987/88:Sf216, 1987/88:Sf263 och 1987/88:Sf334 samt med avslag på motion 1987/88:Sf323 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

3. Kvittningsrätt (mom. 3)

Gullan Lindblad (m), Karin Israelsson (c), Margit Gennser (m), Barbro Sandberg (fp), Rune Backlund (c), Bertil Persson (m) och Maria Leissner (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Riksdagen har" och slutar med "och Sf220." bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motionerna finns det många anledningar till att en företagare bedriver sin verksamhet i olika förvärvskällor. Sådana företagare bör enligt utskottets mening inte missgynnas vid beräkningen av egenavgifter. Den slopade kvittningsrätten kan medföra att en företagare kan få det ännu svårare att klara upp en genom underskott uppkommen besvärlig situation. Detta är särskilt olyckligt med tanke på betydelsen av kombinationssysselsättning framför allt i glesbygd. Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att bestämmelserna om beräkning av pensionsgrundande inkomst bör ändras på så sätt att överskott i en förvärvskälla inom inkomstslagen jordbruksfastighet eller rörelse får kvittas mot underskott i annan förvärvskälla inom nämnda inkomstslag. Regeringen bör skyndsamt låta utreda frågan och lägga fram förslag i enlighet med vad utskottet anför.

Det anförda bör med bifall till motion Sf213 ges regeringen till känna. Härigenom tillgodoses också i huvudsak motion Sf220.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *kvittningsrätt* att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf213 och med anledning av motion 1987/88:Sf220 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

4. Differentierad sjukförsäkringsavgift (mom. 4)

1988/89:SfU1

Gullan Lindblad (m), Margit Gennser (m), Barbro Sandberg (fp), Bertil Persson (m) och Maria Leissner (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Liknande motionsyrkanden" och slutar med "och Sf337." bort ha följande lydelse:

Som framhållits i motionerna Sf258, Sf276 och Sf337 är sjukfrånvaron i de små företagen väsentligen lägre än på många större arbetsplatser. På grund av avgiftssystemets utformning innebär detta i praktiken att många småföretag tvingas subventionera de större företagen. Eftersom småföretagen har stor betydelse för sysselsättningen i framtiden och för den regionalpolitiska utvecklingen skulle en minskning av avgiftsuttaget från dessa företag enligt utskottets mening innebära klara fördelar. Frågan om en ändrad beräkningsgrund för sjukförsäkringsavgiften som ger lägre uttag från mindre företag bör därför utredas.

Det anförda bör med bifall till motion Sf276 ges regeringen till känna. Härigenom tillgodoses också i viss mån syftet med motionerna Sf258 i denna del och Sf337.

dels att moment 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

4. beträffande *differentierad sjukförsäkringsavgift*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf276 och med anledning av motion 1987/88:Sf258 i denna del och motion 1987/88:Sf337 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

5. Differentierad sjukförsäkringsavgift (mom. 4)

Karin Israelsson och Rune Backlund (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Liknande motionsyrkanden" och slutar med "och Sf337." bort ha följande lydelse:

Som framhållits i motionerna Sf258, Sf276 och Sf337 är sjukfrånvaron i de små företagen väsentligen lägre än på många större arbetsplatser. På grund av avgiftssystemets utformning innebär detta i praktiken att många småföretag tvingas subventionera de större företagen. Den lägre sjukfrånvaron i de mindre företagen motiverar enligt utskottets uppfattning en väsentligt lägre sjukförsäkringsavgift för dem. Ett sänkt avgiftsuttag för småföretagen skulle även ge dessa utrymme till expansion, varför en avgiftsreform också skulle ha gynnsamma konsekvenser för sysselsättningen. Målet för en sådan reform bör vara en sänkning med ett belopp motsvarande 5 procentenheter av avgiftsuttaget för de första 15 anställda. Ett första steg är en sänkning med 5 % på en lönesumma på 500 000 kr. Sänkningen bör finansieras genom en omfördelning av avgiftsuttaget. Regeringen bör lägga fram förslag till en ändring av avgiftsuttaget enligt de nu givna riktlinjerna.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motion Sf258 i denna del. Enligt utskottets mening blir motionerna Sf276 och Sf337 härigenom huvudsakligen tillgodosedda.

dels att moment 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1988/89:SfU1

4. beträffande *differentierad sjukförsäkringsavgift*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf258 i denna del och med
anledning av motionerna 1987/88:Sf276 och 1987/88:Sf337 som sin
mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Lägsta underlag för arbetsgivaravgifter (mom. 5)

Margó Ingvardsson (vpk) och Ragnhild Pohanka (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Utskottet
anser" och slutar med "motion Sf214." bort ha följande lydelse:

I motion Sf214 har framhållits att frilansande artister ofta lever under svåra
materiella förhållanden samt att deras sociala trygghet försvagas ytterligare
genom att lägsta underlaget för skyldighet att betala arbetsgivaravgifter är så
høgt som 1 000 kr. Detta innebär att inte bara kommersiella arbetsgivare
utan även kommuner och landsting mycket ofta ställer som villkor för att
engagera artisten att gaget understiger 1 000 kr. För att värna om mångfald
och kvalitet inom kultursektorn är det enligt utskottets uppfattning viktigt att
goda förhållanden skapas för frilansande kulturarbetare. Utskottet anser att
en sänkning av det lägsta avgiftsunderlaget för arbetsgivaravgifter till 500 kr.
skulle vara ett bidrag för att förbättra dessa förhållanden. Regeringen bör
därför skyndsamt lägga fram förslag till en sådan sänkning.

Det anförda bör ges regeringen till känna.

dels att moment 5 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

5. beträffande *lägsta underlag för arbetsgivaravgifter*
att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Sf214 som sin mening
ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Arbets- och uppdragstagarbegreppen (mom. 6)

Gullan Lindblad (m), Karin Israelsson (c), Margit Gennser (m), Barbro
Sandberg (fp), Rune Backlund (c), Bertil Persson (m) och Maria Leissner
(fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "I denna fråga"
och slutar med "yrkande 1." och den del av utskottets yttrande som på s. 10
börjar med "Vid utskottets" och slutar med "yrkande 2." bort ha följande
lydelse:

De nya regler om uppbörd av socialavgifter som infördes efter förslag i
proposition 1986/87:16 har flera brister. Reglerna är inte konkurrensneutrala
mellan fysiska och juridiska personer inbördes. Det är därför viktigt att
reglerna skyndsamt vidareutvecklas inom regeringskansliet och att riksdagen
får ta ställning till en komplettering redan under innevarande riksmöte. Med
det anförda tillstyrker utskottet bifall till motion Sf254 yrkande 2.

Enligt utskottets mening har några tillräckligt vägande skäl inte anförts
mot att låta endast en av parterna i ett uppdragsförhållande ansöka om

förhandsbesked. Även om de flesta ansökningarna sannolikt skulle vara gemensamma för parterna kan det finnas situationer då endast ena parten kan behöva göra en ansökan. En sådan möjlighet bör därför införas i enlighet med vad som begärts i motion Sf254 yrkande 1. Regeringen bör snarast lägga fram förslag härom.

1988/89:SfU1

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

6. beträffande *arbets- och uppdragstagarbegreppen*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf254 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

8. Arbetsgivaravgifter från idrottsföreningar (mom. 7)

Karin Israelsson (c), Barbro Sandberg (fp), Rune Backlund (c) och Maria Leissner (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Utskottet behandlade" och slutar med "och Sf327." bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motionerna är idrottsrörelsens viktiga funktion som folkrörelse välkänd och uppskattad. Särskilt stor betydelse har den enligt utskottets uppfattning i sin roll som fostrare av barn och ungdom. Det nya tvånget för idrottsföreningar att betala arbetsgivaravgifter för de idrottsmän som uppbär ersättning från dem har blivit ett hot mot många förenings existens, eftersom nya inkomster inte kan förväntas i den utsträckning som motsvarar utgiftsökningen. Det skulle enligt utskottets mening underlätta för många idrottsföreningar att bedriva fortsatt värdefull bredd- och ungdomsidrott om föreningarnas arbetsgivaransvar reducerades. Regeringen bör därför, såsom anförts i motion Sf289, låta göra en snabb översyn av idrottsföreningarnas arbetsgivaransvar. Härigenom tillgodoses också i viss mån syftena med motionerna Sf246, Sf259 yrkande 3, Sf274 och Sf327.

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. beträffande *arbetsgivaravgifter från idrottsföreningar*
att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Sf246, 1987/88:Sf259 yrkande 3, 1987/88:Sf274, 1987/88:Sf289 och 1987/88:Sf327 samt med avslag på motionerna 1987/88:Sf259 yrkandena 1 och 2 och 1987/88:Sf321 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

9. Arbetsgivaravgifter från idrottsföreningar (mom. 7)

Gullan Lindblad (m), Margit Gennser (m) och Bertil Persson (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Utskottet behandlade" och slutar med "och Sf327." bort ha följande lydelse:

Genom regeringsrättsdomen år 1985 om avgiftsskyldighet fick många idrottsföreningar en kraftigt ökad ekonomisk belastning med därav följande svårigheter. Enligt utskottets uppfattning måste åtgärder vidtas för att lindra effekterna av regeringsrättsdomen. Den grundläggande principen måste

därvid, såsom anförs i motion Sf321, vara att en idrottsutövare eller annan som är verksam inom idrottsrörelsen skall ha samma förmåner som vid normala anställningar om idrottsverksamheten är den huvudsakliga inkomstkällan och att i sådana fall arbetsgivaravgifter skall erläggas. I de fall en annan huvudinkomst föreligger bör idrottsutövaren och föreningen ges möjlighet att träffa en överenskommelse om huruvida sociala förmåner skall utgå. I de fall överenskommelsen innebär att förmåner skall utgå, skall självfallet avgifter också erläggas. Regeringen bör därför snarast förelägga riksdagen förslag enligt de nämnda riktlinjerna.

Det anförda bör med bifall till motion Sf321 ges regeringen till känna.

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. beträffande *arbetsgivaravgifter från idrottsföreningar*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf321 och med avslag på motionerna 1987/88:Sf246, 1987/88:Sf259, 1987/88:Sf274, 1987/88:Sf289 och 1987/88:Sf327 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

10. Idrottsutövares sjukpenningförmåner (mom. 8)

Karin Israelsson och Rune Backlund (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "motion Sf283." bort ha följande lydelse:

Såsom påpekas i motion Sf283 kan tillämpningen av gällande bestämmelser om sjukpenning vid skada eller sjukdom medföra skilda konsekvenser för idrottsutövare främst på elitnivå. Detta gäller främst då idrottsutövarens förmåga att utöva idrott är nedsatt, men inte hans förmåga att utöva annan verksamhet, såsom förvärvsarbete, militärtjänstgöring eller studier. I vissa situationer kan idrottsutövaren bli kraftigt överkompenserad, i andra fall kan han bli helt utan ersättning från den allmänna försäkringen. Även för idrottsföreningarna kan bestämmelserna medföra extra utgifter, eftersom en idrottsutövare kan ha rätt till lön från föreningen vid sjukdom om ersättning inte utgår från den allmänna försäkringen. Detta innebär att varken föreningen eller idrottsutövaren i dessa fall får någon förmån av de avgifter som föreningen tvingas erlägga till den allmänna försäkringen. Reglerna för sjukpenningersättning till idrottsutövare bör därför ses över för att åstadkomma en bättre överensstämmelse mellan avgift och ersättning i försäkringssystemet. Det bör ankomma på regeringen att se till att en sådan översyn kommer till stånd.

Det anförda bör med bifall till motion Sf283 ges regeringen till känna.

dels att moment 8 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

8. beträffande *idrottsutövares sjukpenningförmåner*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf283 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Sammanfattning	1
Motioner	1
Utskottet	3
Inledning	3
Överensstämmelse mellan förmåner och avgifter	5
Kvittningsrätt vid beräkning av pensionsgrundande inkomst och motsvarande avgiftsunderlag	7
Differentierad sjukförsäkringsavgift	8
Lägsta avgiftsunderlag	8
Arbets- och uppdragstagarbegreppen	9
Arbetsgivaravgifter från idrottsföreningar m.m.	11
Hemställan	13
Reservationer	
1. Bättre överensstämmelse mellan förmåner och avgifter (m, fp)	14
2. Bättre överensstämmelse mellan förmåner och avgifter (c) ..	14
3. Kvittningsrätt (m, fp, c)	15
4. Differentierad sjukförsäkringsavgift (m, fp)	16
5. Differentierad sjukförsäkringsavgift (c)	16
6. Lägsta underlag för arbetsgivaravgifter (vpk, mp)	17
7. Arbets- och uppdragstagarbegreppen (m, fp, c)	17
8. Arbetsgivaravgifter från idrottsföreningar (fp, c)	18
9. Arbetsgivaravgifter från idrottsföreningar (m)	19
10. Idrottsutövares sjukpenningförmåner (c) ..	19